(1969) "स्मृ आध्याने" (I-भ्वादिः-807. सक. अनि. पर.)

घटादिः ।

चिन्तायां पठिष्यमाणस्य आध्याने मित्त्वार्थोऽनुवादो घटादिषु। **आध्यानम्** = उत्कण्ठापूर्वकं स्मरणम् । सर्वाण्यपि रूपाणि **कृण्वति**वत् (245) ऊह्यानि । अस्य धातोः घटादिपाठात् , 'घटादयो मितः' (ग. सू. भ्वादिः) इति मित्त्वात् ह्रस्वे, ण्यन्ते सर्वत्र ह्रस्वघटितरूपाणि इति विशेषः । स्मरिष्यन् इत्यत्र 'ऋद्धनोः स्ये' (7-2-70) इतीट् ।

[1]मातुः [A]सुस्मूर्षमाणः इत्यत्र तु 'ज्ञाश्रुस्मृदृशां सनः' (1-3-57) इति सन्नन्तादात्मनेपदं भवति । सनः कित्त्वे, 'उदोष्ठ्यपूर्वस्य' (7-1-102) इत्युत्वे रपरत्वे च रूपमेवम् । अप्राप्तस्य तङ एव विधानमत्र ।

(1970) "स्मृ चिन्तायाम्" (I-भ्वादिः-933. सक. अनि. पर.)

सर्वाण्यपि रूपाणि **कृण्वति**वत् (245) ऊह्यानि । संज्ञायां घप्रत्यये स्मरः; स्मरणम् , विस्मृतिः, इति विशेषः । सुस्मूर्षमाणः । स्मारः, 'हलश्च' (3-3-121) इति संज्ञायां घञि अपस्मारः-रोगविशेषः ; 'रोगाख्यायां—' (3-3-108) इत्यस्य बाधकोऽयम् । क्वसौ सस्मरिवान् इत्यत्र 'ऋतश्च संयोगादेः—' (7-4-10) इति गुणः ।

(1971) "स्मृ प्रीतिपालनयोः" (V-स्वादिः-1259. अक. अनि. पर.)

'स्पृ' इत्यस्य पाठान्तरमिदम् इति **केचित्** । 'अयं छान्दसः' इति **स्वामिकाश्यपौ** इति **माधवः** । 'स्मृ प्रीतिबलनयोः' इति **क्षीरस्वामी** । सर्वाण्यपि रूपाणि **पिपर्ति**वत् (1044) ज्ञेयानि ।

(1972) "स्यन्दू प्रस्रवणे" (I-भ्वादिः-761. अक. वेट्. आत्म.)

अर्थभेदेन सकर्मकोऽकर्मकोऽपि कविभिः प्रयुज्यते । स्यन्दकः-न्दिका, स्यन्दकः-न्दिका, सिस्यन्त्सकः-न्त्सिका, सिस्यन्दिषकः-षिका, सास्यन्दकः-न्दिका ; इत्यादिकानि रूपाणि सर्वाण्यपि **कृषू**धातुवत् (252) ज्ञेयानि ; प्रातिस्विकरूपाणि विना । ऊदित्त्वात् 'स्वरतिसूति—' (7-2-44) इत्यादिना वलादेरार्ध-

---

1. 'अधीगर्थदयेशां कर्मणि' (2-3-52) इति कर्मणि शेषे षष्ठी ।

A. 'रामं **सुस्मूर्षमाणो**ऽसौ कपिर्विरहदुःखितम् ॥' भ. का. 8.34.